

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»

МАУП

Кафедра психології

Затверджую
Директор Харківського
Інституту МАУП

Догадіна В.Ю.

Схвалено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28.08.2024 р.
Завідувач кафедри Лантух І.В. д.псих.н

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Клінічна психологія

спеціальності:

053 Психологія
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня

бакалавр
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми:

Психологія
(назва освітньої програми)

спеціалізації:
(за наявності)

Практична психологія
(назва спеціалізації)

Харків. МАУП 2024

Розробник силябусу навчальної дисципліни:
Волошин-Гапонов І.К. доцент кафедри психології

Волошин-Гапонов

Викладач:

Волошин-Гапонов І.К. доцент кафедри психології

Волошин-Гапонов

Силябус розглянуто на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Клінічна психологія
Шифр(и) та назва(ви) спеціальності(стей)	053 Психологія
Рівень вищої освіти	(перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	<u>обов'язкова</u>
Кількість кредитів і годин	<u>4</u> кредити/ <u>120</u> годин. Лекції <u>26</u> Семінарські/практичні/лабораторні заняття <u>16</u> Самостійна робота <u>78</u>
Терміни вивчення дисципліни	6 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	<i>ІСПИТ</i>
Сторінка дисципліни на сайті	https://kh.maup.com.ua/%d0%ba%d0%b0%d1%84%d0%b5%d0%b4%d1%80%d0%b0-%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%97/#
П.І.Б. викладача	Волошин-Гапонов Іван Костянтинович
Науковий ступінь	Д.м.н.
Вчене звання	доцент
Посада	Професор кафедри психології
Дисципліни, які викладає НПП	клінічна психологія
Напрями наукових досліджень	Профілактика психічного здоров'я особистості в умовах пандемії коронавірусу» «Програма профілактики психічного здоров'я особистості»
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	Інші:
Додаткові ресурси (за бажанням викладача, за наявності)	
Контактна інформація викладача:	
Е-mail	
Контактний телефон	
Телефон кафедри (за наявності)	0992262408

1. Коротка анотація до дисципліни. Цей курс передбачає формування у студентів теоретичних основ клінічної психології, розуміння історії розвитку і структури сучасних знань у галузі даної науки, значення взаємозв'язку теоретичних і практичних знань, їх прикладної значущості в рішенні питань з інших галузей психології, медицини і педагогіки.

2. Мета: ознайомити із фундаментальними теоретичними основами клінічної психології, патопсихології; основними методами діагностичного дослідження у клініці; загальнопсихологічними фундаментальними проблемами, які вирішуються клінічною психологією.

3. Завдання: опанувати фундаментальні теоретичні засади клінічної психології; сформувані уявлення про місце клінічної психології в контексті інших психологічних дисциплін, зв'язку з іншими суміжними дисциплінами (медичною психологією, нейропсихологією, патопсихологією, психіатрією, віковою психологією, педагогікою, психофізіологією); ознайомити з основними поняттями та проблемами клінічної психології, із загальнопсихологічними фундаментальними проблемами, вирішуваними клінічною психологією; сформувані уявлення про основні складові розділи сучасної клінічної психології: патопсихологію, нейропсихологію, психосоматичні розлади і аномальну генезу психічного розвитку; ознайомити з основними принципами і методами діагностичних досліджень у клініці, з основними підходами до критеріїв психічної норми та з системами класифікації індивідів з психічними розладами

3. Формат курсу: *дистанційний (online)*

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Загальні компетентності:

- здатність і готовність мислити критично і системно; розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки;
- здатність і готовність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них;
- знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх;
- професійне володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу і здатність ефективно застосовувати їх у професійному спілкуванні;
- здатність діяти на основі етичних міркувань, емпатії, толерантності.

Фахові компетентності:

- здатність і готовність аналізувати та моделювати психологічні феномени та їх динаміку;
- здатність і готовність аналітично прогнозувати тенденції розвитку напрямів, галузей, складових психологічної науки і практики, своєї сфери професійної компетентності та об'єктів професійної діяльності;
- здатність і готовність психологічно забезпечувати ефективність функціонування державних, політичних, громадських та інших суспільних органів, інституцій, установ, об'єднань, груп;
- здатність і готовність добирати й застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій;
- здатність і готовність здійснювати перевірку, зокрема експертну, психологічної достовірності фактів, ситуацій, подій, інформаційних повідомлень та їх джерел;
- уміння організовувати та надавати психологічну допомогу, здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну допомогу відповідно до запиту;

- здатність до професійної мобільності.

5. Тривалість курсу

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
«Клінічна психологія»		
Курс	1	
Семестр	1	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	26	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	1	
Самостійна робота	78	
Форма семестрового контролю	<i>іспит</i>	

6. Статус дисципліни: обов'язкова

7. Пререквізити: Курс «Клінічна психологія» безпосередньо пов'язаний з дисциплінами: «Загальна психологія», «Медична психологія», «Патопсихологія», «Вікова психологія», покликаний закласти теоретичні основи клінічної психології.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – програми та сервіси для перевірки оригінальності текстів (Plagiatius, Antiplagiat, Unicheck).

9. Політика курсу:

- передбачає роботу в команді.
- клімат в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної самоіронії.
- виконання завдань у встановлений термін.
- відрацювати пропущені заняття студенти студенти зможуть письмово (виконати тести, написати контрольну роботу, виконати творчу роботу та ін.) або усно протягом місяця після пропущеного заняття..

– у випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю

- дотримання академічної доброчесності.

10. Зміст дисципліни: Курс складається з чотирьох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

Змістовий модуль 1. «Клінічна психологія – предмет і задачі, значення для медицини. Коротка історія розвитку клінічної психології. Феноменологія клінічних проявів».

Змістовий модуль 2. «Клініко-психологічні аспекти пізнавальної діяльності та емоційно-вольової сфери».

Змістовий модуль 3. «Психосоматичні та соматопсихічні розлади».

Змістовий модуль 4. «Психогігієна та психопрофілактика».

11. Система оцінювання навчальних досягнень. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	20	20	1	1
Відвідування практичних занять	1	2	2	3	3	10	10	1	1
Робота на практичному занятті	10	2	20	3	30	10	100	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	6	30	64	320	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30								
Разом	-		69		91		475		57
Максимальна кількість балів:									692
692:100=6,92. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:6,92 = загальна кількість балів.									

12. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються *самостійні роботи* (завдання до самостійної роботи див. Додаток 1).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів**.

13. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді комплексних контрольних робіт.

Критерії оцінювання:

№ п/п	Критерії оцінки знань студента виявлених під час проведення модульного контролю	кількість балів
1.	студент в процесі усної (письмової) відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання , виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо	25 балів
2.	студент має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань , тощо;	15 бали
3	студент має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань тощо.	10 бали
4.	студент дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання , тощо.	0 балів

Максимальна кількість балів - 25 балів.

14. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Іспит.

Залік проводиться у усній формі (3 теоретичних питання) за відповідь на які максимально можливо отримати **20 балів**.

Перерахування у традиційну систему:

1) **20** балів – правильні та повні відповіді на всі запитання - «відмінно/зараховано», А, 100-90 балів;

2) **15** балів – студент відповів на всі запитання, однак допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, які не впливають на правильність відповіді в цілому – «добре/зараховано», В-С, 89-75 балів;

3) **10** балів - студент відповів недостатньо повно і конкретно на поставлені запитання, хоч і відобразив знання основного програмного матеріалу, а також при правильній відповіді на два з трьох поставлених питань – «задовільно/ зараховано», D-E, 74-60 балів;

4) **0** балів – дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання - «незадовільно/незараховано», F-FX, 59-0.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА (в балах) = результати поточної роботи + результати іспиту

15. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (див. Додаток 2).

16. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D		
60-67	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. Посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 242 с.

2. Загальна психологія. Теоретико-методологічні основи науки [Електронний ресурс]: Навч. посіб. / О. В. Ловка, Л. Л. Борисенко, Л. А. Колесніченко, Л. В. Музичко, А. В. Тімакова, Д. Г. Лавриненко / За заг. ред. О. В. Ловкої. К.: КНЕУ, 2019. – 390 с.

3. Клінічна психологія: навч. посіб. / А. М. Османова, Г.В Хорунженко. К.: Університет «Україна», 2023. – 183 с.

4. Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації для студентів спеціальності 053 «Психологія» Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2016. – 72 с.

5. М'ясоїд П. А. Психологічне пізнання. Історія, логіка, психологія: навч. посібник для вищих навч. Закладів. Київ: Либідь, 2016. – 560 с.

6. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія. Навчальний посібник / Ю.П. Никоненко – Київ: КНТ, 2016. – 369 с.

7. Психодіагностика в клінічній психології: навч. посіб. / Л. М. Співак, А. М. Османова. – К.: Університет «Україна», 2023. - 146 с.

8. Савенкова І. І. Клінічна психологія: навчальний посібник / І. І. Савенкова. - Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2018. - 302 с.

9. Табачников О. Ю. Клінічна (медична) психологія: підручник / О. Ю. Табачников, Ц.Б. Абдяхімова, О. О. Копчак. – К.: Книга-плюс, 2020. – 264 с.

Додаткова:

10. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія. Навчальний посібник, Університетська книга, 2023. – 352 с.

11. Медична психологія: підручник / за редакцією академіка С. Д. Максименка. Том І. 3-є вид. доробл. і доповн. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. – 512 с.

12. Медична психологія: теоретичні рамки, емпіричні основи та клінічне застосування: підручний / за заг. ред. М. Матяш, В. Луньова. Київ: «Видавництво Людмила», 2024. – 170 с.

13. Основи медичної психології: конспект лекцій / укладач Т. В. Іванова. – Суми: Сумський державний університет, 2022. – 275 с.

14. Практична психосоматика: діагностичні шкали: навч. посіб. / за заг. ред. О. О. Чабана, О. О. Хаустової. Київ: ВНТУ, 2018. – 108 с.

15. Психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 7-е вид., стер. К.: Либідь, 2015. – 558 с.

16. Римша С. В., Рациборинська-Полякова Н. В. Пропедевтика психіатрії з основами загальної психології, патопсихології та психопатології: навч. посіб. – Магнолія, 2020. – 520 с

Навчально-методична карта дисципліни «КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

Разом: 120 год., з них 26 год. – лекції, 16 год. – практична заняття; самостійна робота – 78 год., модульний контроль – 4 год.

Кількість балів за семестр	692 балів												
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II			Змістовий модуль III						Змістовий модуль IV	
Назва модуля	Клінічна психологія – предмет і задачі, значення для медицини. Коротка історія розвитку клінічної психології. Феноменологія клінічних проявів		Клініко-психологічні аспекти пізнавальної діяльності та емоційно-вольової сфери			Психосоматичні та соматопсихічні розлади						Психогігієна та психопрофілактика	
Лекції	1 (1 бал)	1 (1 бал)	1 (1 бал)	1 (1 бал)	1 (1 бал)	3 (3 бали)	3 (3 бали)	3 (3 бали)	3 (3 бали)	3 (3 бали)	3 (3 бали)	2 (2 бали)	1 (1 бал)
Теми лекцій	Фундаментальні поняття клінічної психології. Клінічне опитування пацієнта, принципи, етапи	Клінічні прояви психічної норми та патології	Основні симптоми та синдроми розладів психіки: порушення сприйняття та мислення, емоцій, волі, потягів	Основні симптоми та синдроми розладів психіки: порушення пам'яті, інтелекту, свідомості, ознаки дефіцитарності психічних функцій	Основні симптоми та синдроми розладів психіки: особистість, розлади особистості	Психосоматична медицина, порушення психіки при соматичних захворюваннях	Психологічні особливості та порушення психіки в осіб із захворюваннями органів дихання та серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту	Психологічні особливості та порушення психіки в осіб з хворобами ендокринної системи, гінекологічними та функціональними сексуальними розладами	Психологічні особливості та порушення психіки в осіб з синдромом розладів харчової поведінки, психовегетативним синдромом, розладами сну	Психологічні особливості хірургічного, терапевтичного, травматологічного пацієнта. «Внутрішня картина хвороби»	Медико-психологічні аспекти соматичних хвороб	Вікова клінічна психологія	Психогігієна. Психопрофілактика. Види психопрофілактики. Психопрофілактика психічних захворювань
Практичні заняття	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)
Теми семінарських занять	Фундаментальні поняття клінічної психології. Клінічне опитування пацієнта, принципи, етапи	Клінічні прояви психічної норми та патології	Основні симптоми та синдроми розладів психіки: порушення сприйняття та мислення, емоцій, волі, потягів	Основні симптоми та синдроми розладів психіки: порушення пам'яті, інтелекту, свідомості, ознаки дефіцитарності психічних функцій	Основні симптоми та синдроми розладів психіки: особистість, розлади особистості	Психосоматична медицина, порушення психіки при соматичних захворюваннях	Психологічні особливості та порушення психіки в осіб із захворюваннями органів дихання та серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту	Психологічні особливості та порушення психіки в осіб з хворобами ендокринної системи, гінекологічними та функціональними сексуальними розладами	Психологічні особливості та порушення психіки в осіб з синдромом розладів харчової поведінки, психовегетативним синдромом, розладами сну	Психологічні особливості хірургічного, терапевтичного, травматологічного пацієнта. «Внутрішня картина хвороби»	Медико-психологічні аспекти соматичних хвороб	Вікова клінічна психологія	Психогігієна. Психопрофілактика. Види психопрофілактики. Психопрофілактика психічних захворювань

Самостійна робота	4 (20 балів)	6 (30 балів)	64 (320 балів)	4 (20 балів)
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)	модульна контрольна робота №2 (25 балів)	модульна контрольна робота № 3 (25 балів)	модульна контрольна робота № 4 (25 балів)
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 6,92			